

5. sep 2018

Intervaller

Fausk

$x < 3$

①

$x \geq 2$

"x større enn eller lik 2 og mindre enn 3"

$x \geq 2$ og $x < 3$
($2 \leq x$)

Delte skriveform kortere (mer oversiktlig og kompakt)

Som $2 \leq x < 3$
dobbel ulikhet

En alternativ skrivemåte for tallene større enn eller lik 2 og mindre enn 3

er $[2, 3)$

(alternativt $[2, 3)$)

$x \in [-3, 4]$

\Leftrightarrow

$-3 \leq x \leq 4$

element i

Lukka intervaller

$[-3, 4]$

$[-2, \infty)$

(eller $(2, 3)$)

(alt: $[-2, \rightarrow)$)

Åpne intervaller

$(2, 3)$

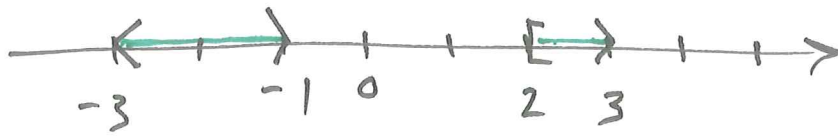
$<-\infty, 5)$

Halvåpne intervaller

$[2, 3)$,

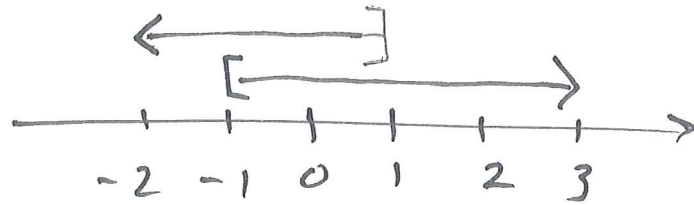
$<-\infty, -2]$

②

$$x \in (-3, -1) \cup [2, 3)$$

↑ union

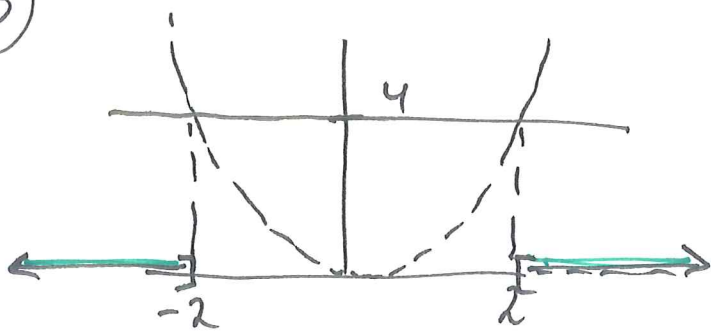
$$(-2, 1] \cup [-1, 3) = (-2, 3)$$

Et punkt kan beskrives om $[2, 2]$
alternativt: $\{2\}$
listen av elementet 2.

35 Andregradsulikheter

$$x^2 \geq 4 \Leftrightarrow x^2 - 4 \geq 0$$

3

grafisk løsning

Løsningen er $x \in \langle -\infty, -2 \rangle \cup [2, \infty \rangle$

systematisk metode

$$x^2 - 4 \geq 0$$

Faktoriserer uttrykket

$$x^2 - 4 = (x + 2)(x - 2)$$

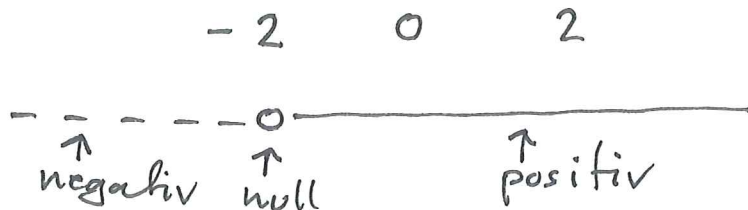
$$(x + 2)(x - 2) \geq 0$$

Når 1) begge faktorene er positive

2) ————— negative

3) minst en av faktorene er null.

$$x + 2$$

$$x - 2$$

$$(x + 2)(x - 2)$$

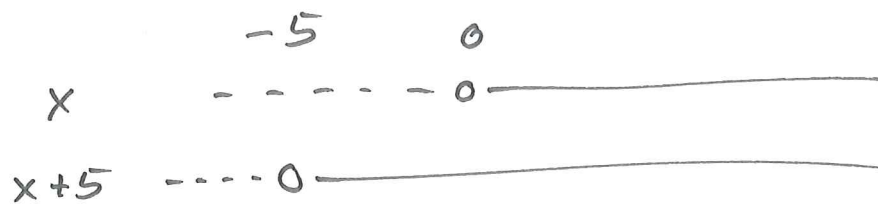
Vi leser av løsningen til $x^2 - 4 \geq 0$

som $\langle -\infty, -2 \rangle \cup [2, \infty \rangle$

fortegnslinjer
Fortegnsskjema

$$x^2 + 5x > 0$$

$$\textcircled{4} \quad x(x+5) > 0$$

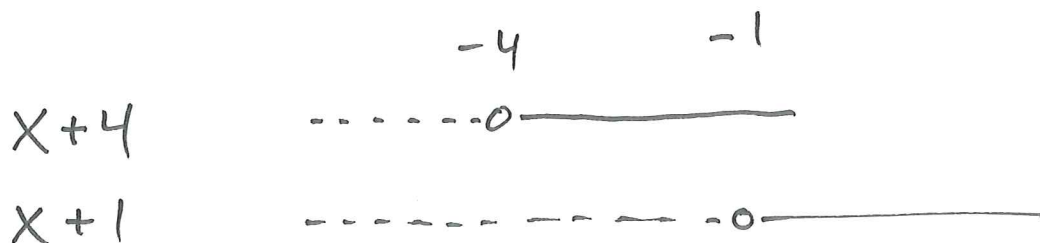

Løsningen er $\langle -\infty, -5 \rangle \cup \langle 0, \infty \rangle$

Alternativt kan vi skrive: $x < -5$ eller $x > 0$.

$$x^2 + 5x + 4 < 0$$

$$(x+4)(x+1) < 0$$

Løsningene er $\langle -4, -1 \rangle$

Løs ulikheten

$$\textcircled{5} \quad 4y^2 - 6y > 1$$
$$\Leftrightarrow 4y^2 - 6y - 1 > 0$$

Finner nullpunktene til $4y^2 - 6y - 1$

$$4y^2 - 6y - 1 = 0$$

abc-formelen

$$y = \frac{-(-6) \pm \sqrt{(-6)^2 - 4 \cdot 4 \cdot (-1)}}{2 \cdot 4}$$

$$\sqrt{2^2 \cdot (-3)^2 - 2^2 \cdot (-4)}$$

$$y = \frac{+6 \pm \sqrt{4 \cdot 9 + 4}}{2 \cdot 4} = \frac{2}{2} \cdot \frac{3 \pm \sqrt{13}}{4}$$

$$4y^2 - 6y - 1 = 4 \left(y - \frac{3 - \sqrt{13}}{4} \right) \left(y - \frac{3 + \sqrt{13}}{4} \right)$$

Fortegnsskjema

$$\left(y - \frac{3 - \sqrt{13}}{4} \right)$$

$$\left(y - \frac{3 + \sqrt{13}}{4} \right)$$

4 er alltid positiv

$$4y^2 - 6y - 1$$

Løsningen er $\left\langle -\infty, \frac{3 - \sqrt{13}}{4} \right\rangle \cup \left\langle \frac{3 + \sqrt{13}}{4}, \infty \right\rangle$

oppgave

Løs ulikheten

⑥

$$3x^2 - x \leq x + 1$$

$$\Leftrightarrow 3x^2 - 2x - 1 \leq 0$$

Faktorisering $3x^2 - 2x - 1$:

Røttene til
(nullpunktene)

$$x = \frac{-(-2) \pm \sqrt{(-2)^2 - 4 \cdot 3 \cdot (-1)}}{2 \cdot 3}$$

$$= \frac{2 \pm \sqrt{4 + 12}}{2 \cdot 3} = \frac{2 \pm \sqrt{16}}{2 \cdot 3}$$

$$x = \frac{2 \pm 4}{2 \cdot 3} = \frac{2}{2} \quad \frac{1 \pm 2}{3}$$

$$x = 1 \quad \text{eller} \quad x = -\frac{1}{3}$$

$$\begin{aligned} 3x^2 - 2x - 1 &= 3(x - 1)(x + \frac{1}{3}) \\ &= (x - 1)(3x + 1) \end{aligned}$$

$$x - 1 \quad \text{---} \quad -\frac{1}{3} \quad \text{---} \quad 0 \quad \text{---}$$

$$x + \frac{1}{3} \quad \text{---} \quad 0 \quad \text{---}$$

3

$$3x^2 - 2x - 1$$

$$\text{---} \quad 0 \quad \text{---} \quad \dots \quad 0 \quad \text{---}$$

Løsningene er $[-\frac{1}{3}, 1]$

Rasjonale ulikheter

7) Løs ulikheten $\frac{x+1}{x-2} < 0$

Løsningene er $\langle -1, 2 \rangle$

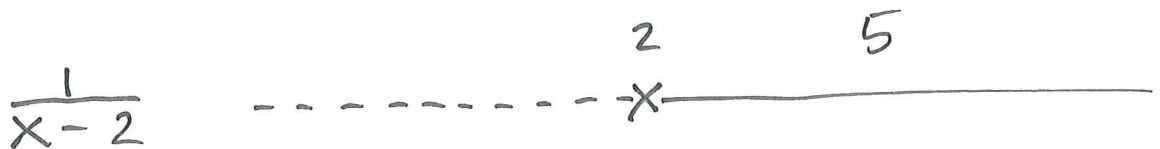
Løs ulikheten $\frac{x+1}{x-2} > 2 \Leftrightarrow \frac{x+1}{x-2} - 2 > 0$

felles nevner

$$\frac{x+1}{x-2} - 2 \frac{x-2}{x-2} > 0$$

$$\frac{(x+1) - 2(x-2)}{x-2} > 0 \Leftrightarrow \frac{x+1 - 2x+4}{x-2} > 0$$

$$\frac{5-x}{x-2} > 0$$

Løsningene er $\langle 2, 5 \rangle$

Vis at

$$x + \frac{1}{x} \geq 2 \quad \text{for alle } x > 0$$

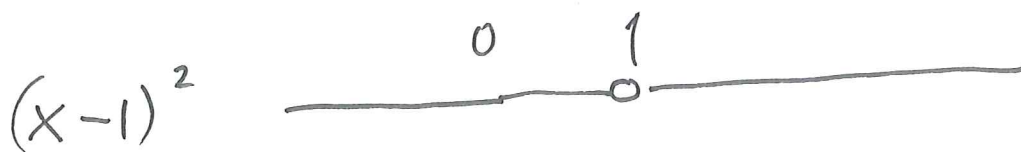
(det er lighed bare for $x=1$)

⑧

$$x + \frac{1}{x} \geq 2 \quad \Leftrightarrow \quad x + \frac{1}{x} - 2 \geq 0$$

$$\Leftrightarrow \frac{x^2 + 1 - 2x}{x} \geq 0$$

$$\Leftrightarrow \frac{(x-1)^2}{x} \geq 0$$

så

$$x + \frac{1}{x} \geq 2 \quad \text{for alle } x > 0$$

$$\text{og } x + \frac{1}{x} = 2 \quad \text{når } x=1$$

Løs uligheder

$$(9) \quad \frac{(x-2)(x+1)}{x+3} < x+2$$

$$\Leftrightarrow \frac{(x-2)(x+1)}{x+3} - (x+2) < 0$$

Fælles nævner

$$\frac{(x-2)(x+1)}{x+3} - \frac{(x+2)(x+3)}{x+3} < 0$$

$$\frac{x^2 - x - 2 - (x^2 + 5x + 6)}{x+3} < 0$$

$$\frac{-x - 5x - 2 - 6}{x+3} < 0$$

$$\frac{-6x - 8}{x+3} < 0$$

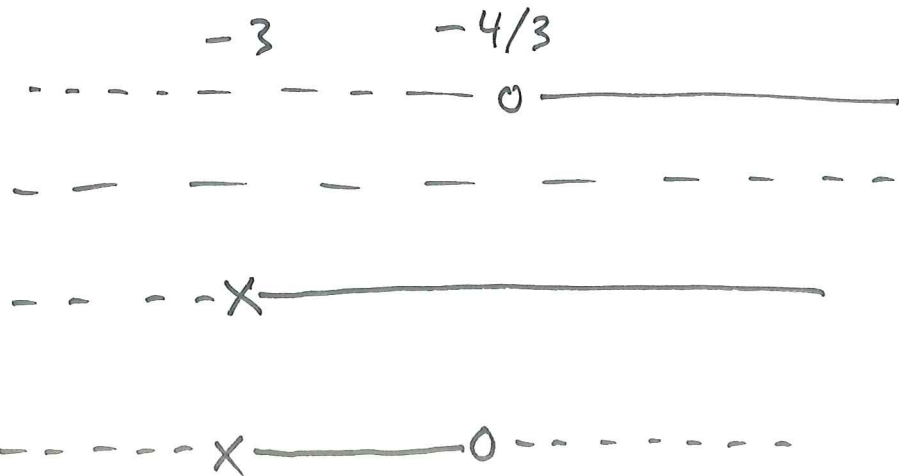
$$\frac{-2(3x+4)}{x+3} < 0$$

$$3x+4$$

$$-2$$

$$\frac{1}{x+3}$$

$$\frac{-2(3x+4)}{x+3}$$

Løsningene er $(-\infty, -3) \cup (-4/3, \infty)$